

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

a F. J. r. l., egyesületi titkár.

1907. február hó 1.

III. FÜZET.

XLVI-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ára egy évre, azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évdíj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek tára stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám.

(Telefon : 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio” teendő.

“Patria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. nyomása Budapest, Üllői-ut 25.

Munkatársaink tájékozásául! Az „Erdészeti Lapok” közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármilyen tudósításokat, valamint felvesszük az erdészeti kérdésekről közlő érdeklő s azzal mintegy rokoni kötelességben lévő vadászati ügyeket is.

Irói tiszteletdíj: Egy nyomtatott ivnyi eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel 40—48 K., ha az átdolgozást igényel, avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 24—40 K., oly fordításért, mely átdolgozást igényel 16—24 K.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség az év végével küldi meg, kívánatra azonban előbb is.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes félvékre, s ilyeneken is csak az egyik oldalra, törött alakban írják. A cikkekhez tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint a milyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvételni kívánja. Ugyanilyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlenyomatokat* is készített a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) 30 példány után 16 oldalas ivenként 7 K., 50 példány után 8, 100 példány után 10 K.

Borítékkal ellátva, a különlenyomatok előállítására 30 példánynál 3 K. 60 fill., 50 példánynál 4 K.-val, 100 példánynál 5 K.-val többbe kerül.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetvén meg *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest, V., Alkotmány-utca 6. sz.)
a következő művek rendelhetők meg:

ERDÉSZETI LAPOK. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkeszti *Bund Károly*. Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.

AZ ERDŐÓR vagy **AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBEK ÉS FELELETEKBEK.** Irta: Bedő Albert. VIII. kiadás, 1902. Ára 6 K. 6 kor. 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.

AZ ERDŐRENDEZÉSTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: bölcsészai Belházy Emil. I. rész. Ára tagoknak 6 K., nem tagoknak 10 K.

ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: Fekete Lajos és Mágócsi-Dietz Sándor. I. kötet. Általános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 18 K.

A TÖLGY ÉS TENYÉSZTÉSE. Irta: Fekete Lajos. Ára tagoknak és lönyvkereskedőknek 4 K., másoknak 6 K. Kapható a szerzőnél is Selmezbányán.

ERDEI FACSEMETÉK NEVELÉSE. Irta: Tomcsányi Gusztáv. Ára tagoknak 3 K., nem tagoknak 4 K.; 4 K. 45 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik.

ERDÉSZETI ÉPÍTÉSTAN. Irta: Sobó Jenő. I. rész 1. és 2. kötet: Középitéstan. Egy-egy kötet ára tagoknak 11 K. 20 fill., nem tagoknak 16 K. — II. rész: Ut-, vasut- és hidépítéstan. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 16 K.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

XLVI. ÉVF.

KÖZLÖNYE

3. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ☉ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz., II. em.

☞ A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltemek. ☞

(Telefon: 37—22.)

Cyklon a mihálytelki m. kir. erdőgondnokságban.

Irta: *de Pottère Gerard*, m. kir. főerdész. (2 képpel.)

Ha égaljunk alatt az elemi erők néha kitörő tombolása nem is nyilvánul oly óriási mértékben, mint tropikus vidékeken, hol földünk évszázadokon megvolt külső felülete néhány pillanat alatt egy-egy földrengés, vulkanikus kitörés vagy vihar következtében a felismerhetetlenségig megváltozik, mégis megtörténik az öreg Európában is, hogy váratlanul és hirtelenül támadnak oly klimatikus jelenségek, melyeknél a feldühödött természet határtalan hatalma félelemmel vegyest bámulatba ejt!

Ilyen esetben volt részünk mult évi augusztus hó 17-én, midőn hatalmas és órákig tartó zivatar közben este 11 óra táján dél-északi irányban cyklon söpört végig a Fekete- és Fehér-Garam között elterülő erdőgondnokságomon. Nehány percz alatt mintegy 20—25 kat. hold kiterjedésü, többnyire vágható koru erdő halomra dőlt. A kidöntött erdőrészek pontosan jelzik a cyklon utját, amint a légáramlat vészhozó középpontját az egyik hegyoldalról a másikra szöktette, s ezért a fentjelzett terület körülbelül 15—20 részletre is oszlik. Ahol a cyklon 10—15 éves fenyőfiatalosba kapott, ott azt egyszerűen annyira össze-vissza forgatta, amint azt erős zápor-

eső után pl. az érett buzavetésen tapasztaljuk. A vágható koru erdőben pedig a fáknak ruganyosságuk következtében rendes körülmények között a széllel szemben kifejtett ellenálló képessége nem is nyilvánulhatott, mert legtöbbször, mint a képek is mutatják, derékban tört el és most 4—6—8 m magas tuskók meredeznek ég felé, a sudar vége pedig számtalan helyen megfordítva a földbe ékelődik.

6. kép. Cyklon-okozta széldöntés a mihályteleki m. kir. erdőgondnokságban. I.

Némely törzset gyökerestől is kifordított, lábvastagságu gyökeret elszakítva, mint a czérnaszálat és sok száz köbméter földet és követ emelve ki egy pillanat alatt. Éjszaka lévén, szerencsére ember az erdőben nem járt, de azért Erdőköz község főutcáján felemelt és földre zuditott néhány tetőt és az ott diszlő millenáris emlékfasort annyira megtépázta, hogy alig maradt ép koronája fa. Jellemző különben a cyklonra, hogy az Erdőköztől csak egy km-nyire fekvő Mihálytelek községben a veszedelemről sejtelmünk sem volt s így csak másnap szerezhettünk tudomást a végzetes pusztulásról!

A legnagyobb kárt a vihar a képeken ábrázolt „Martinova“ nevű erdőrézben okozta, mert ott keletről nyugatra vonuló, tehát a szélirányt keresztező, vágáshatárt képező gerinczbe akadt. Egyenesen belekaphatott a szél felé teljesen szabadon álló erdőfalba és azt kidöntve, az ellenkező oldalon lévő völgy aljáig az utolsó szálig mindent kidöntött, kitört, összezuzott.

7. kép. Cyklon-okozta széldöntés a mihályteleki m. kir. erdőgondnokságban II.

Kérdés már most, vajjon teljesen védtelenül állunk-e szemben az ilyen pusztitással? Azt tartom, hogy nem, mert ha pl. a jelzett helyen, a kidöntött erdőréz határoló területen fokozatos felújító üzem alatt lévő faállomány tenyészik, igen valószínű, hogy a kár csekélyebb lett volna. Csekélyebb lett volna akkor is, ha a most elpusztított faállomány előzetes rendszeres áterdölés tárgya lett volna. Hanem így belekaphatott a szél a létért való erős küzdelemben felnyurgult rengeteg fatömegbe és ezzel ugyancsak hamarosan végzett!

Meggyőződünk továbbá arról is, hogy a lombfanemek és különösen a bükk, teljes pompájában lévő lombosátra daczára a szélnek mégis jobban tudott ellentállani, mint akármelyik fenyőfaj. S ezért aggodalommal tekinthetünk mindazon mesterségesen telepített fenyőkulturánk jövője felé, melyekből a bükköt teljesen kipusztítottuk!

A cyklon működésén legjobban örül a szerződéses favállalkozó, kinek a területszerinti eladás melletti rendes vágások amugy is biztosítva vannak, a széldöntött fák ezreit pedig megveszi a szerződésben foglalt árszabály szerint, mely a mostani faárakhoz képest igen kedvező. Az erdőkincstár pedig a rendes hozamterületében beállott veszteséget csak a szerződés lejárta után pótolhatja, mert az eladott vágásokból önként érthetőleg nem tarthat vissza. Jelen eset tehát a területszerinti faeladás szempontjából is igen tanulságos!

Kiváló nehézséget okoz esetünkben végül a fennálló szerződés azon intézkedésének betartása, mely szerint, ha egyes fák csak több darabban használhatók fel, az árosztály meghatározására nézve a megfelelően meghosztolt egész törzsnek középátmérője mérvadó. A dolog természeténél fogva, az állva maradt csonka törzsek utoljára döntetnek, midőn a földön heverő fa már mind le van kérgezve és meghozstolva. Az óriási tömeg között már most szinte lehetetlen a csonka törzsrészek tartozékát megtalálni, mely számos esetben ezenkívül is 3—4 darabra tört.

A községi közlegelők használatáról.

Irta: *Stolcz József*, Feketehalom község erdőgondnoka.

(Folytatás.)

Feketehalom község közlegelőire vonatkozó legeltetési szabályzat.

A tartalom áttekintése.

ELSŐ RÉSZ.

1. §. A községi közlegelők feletti birtoklási és rendelkezési jog.
2. §. A községi közlegelők területének kimutatása.
3. §. Legeltetési jog és jogosultság.
4. §. Legeltetési jog-kulcs.
5. §. Legelőbér.
6. §. A legelőre kihajtani szándékolt jószág bejelentése.